Lieta Nr.A420214315
SKA-967/2016

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 7.oktobrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese R.Vīduša
tiesnese J.Briede
tiesnese I.Skultāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Latgales logs" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2015.gada 20.aprīļa lēmuma Nr.4-1.2/15-111 atcelšanu daļā, sakarā ar Iepirkumu uzraudzības biroja kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts AS „Latvijas Valsts meži" izsludināja atklātu konkursu kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai 2015.–2018.gadā. Līguma izpildes tiesības paredzēts piešķirt vai nu uz vienu gadu, vai uz trim gadiem. Ar vairākiem iepirkuma pretendentiem, tostarp ar pieteicēju SIA „Latgales logs", nolemts noslēgt trīsgadīgo līgumu, savukārt cita pretendente – SIA „Anidax" – konkursa rezultātus apstrīdēja Iepirkumu uzraudzības birojā.

[2] Iepirkumu uzraudzības birojs ar 2015.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.4-1.2/15-111 aizliedza pasūtītājai slēgt trīsgadīgos līgumus, atcēla pasūtītājas lēmumu par konkursa rezultātiem, kā arī uzdeva pasūtītājai pārtraukt konkursu attiecībā uz trīsgadīgajiem līgumiem.

[3] SIA „Latgales logs" pārsūdzēja biroja lēmumu daļā, kurā aizliegts slēgt līgumus.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2016.gada 23.februāra spriedumu pieteikumu apmierināja. Spriedumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

SIA „Anidax" apstrīdēšanas iesniegumā galvenokārt izteikusi iebildumus pret konkursa nolikuma 4.1.6. un 4.2.6.apakšpunkta prasībām un to grozīšanu, pasūtītājai sniedzot atbildes uz pretendentu jautājumiem.

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 83.panta trešās daļas 1.punktu iepirkuma procedūras dokumentos ietvertās prasības varēja apstrīdēt ne vēlāk kā 10 dienas pirms tam, kad beidzas piedāvājumu iesniegšanas termiņš, šajā gadījumā līdz 2014.gada 7.decembrim. Apstrīdēšanas iesniegums iesniegts pēc konkursa rezultātu paziņošanas 2015.gada 23.martā. Turklāt konkursa nolikuma 4.2.6.apakšpunkta prasības izskaidrotas pasūtītājas 2014.gada 11.novembra ieinteresēto piegādātāju sanāksmes protokolā. Tādējādi ieinteresētajām personām nepiekrišanas gadījumā bija pietiekami daudz laika šīs prasības apstrīdēt.

Tā kā SIA „Anidax" bija nokavējusi nolikuma prasību apstrīdēšanas termiņu, birojam atbilstoši Administratīvā procesa likuma 79.panta trešajai daļai un Publisko iepirkumu likuma 83.[1]panta 1.punktam tās iesniegums bija jāatstāj bez izskatīšanas. Biroja rīcība, vērtējot nolikuma prasības pēc būtības, rada nevienlīdzīgu attieksmi pret citām personām. Līdz ar to biroja lēmums nav tiesisks un ir atceļams.

[5] Iepirkumu uzraudzības birojs par rajona tiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot tajā turpmāk minētos apsvērumus.

[5.1] SIA „Anidax" iesniegumā birojam norādīja, ka pasūtītāja 2014.gada 8.decembrī faktiski grozīja nolikuma 4.2.6.apakšpunkta prasības. Tādējādi, ņemot vērā piedāvājumu iesniegšanas termiņu (2014.gada 17.decembris), pretendentiem vairs nebija iespējams iesniegt papildu jautājumus, pieprasīt jaunas atsauksmes vai apstrīdēt nolikuma prasības. Lietā bija jāvērtē, vai jau piedāvājumu iesniegšanas laikā, ievērojot nolikuma iespējamo interpretāciju, no sūdzības iesniedzējas objektīvi varēja prasīt, lai tā saskatītu ierobežojošus šķēršļus atbilstoša piedāvājuma iesniegšanai.

[5.2] Tiesa nav pievērsusies apstāklim, ka pasūtītāja faktiski grozījusi nolikuma prasības neatbilstoši Publisko iepirkumu likumam, tādējādi lietā nepamatoti nav apsvērta Publisko iepirkumu likuma 29.panta piektās daļas neievērošana.

[5.3] Tiesa nav ņēmusi vērā biroja paskaidrojumu, ka pasūtītājai nebija pamata piemērot konkrētās nolikuma prasības neatkarīgi no tā, vai apstrīdēšanas iesniegums par tām tika iesniegts termiņā. Nolikuma prasību prettiesiskumu nav iespējams konstatēt, neizvērtējot papildu informāciju un pasūtītāja faktisko rīcību.

[6] Pasūtītāja paskaidrojumos kasācijas sūdzību neatzīst un norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[6.1] Birojs nepamatoti uzskata, ka pasūtītāja nolikuma 4.1.6.apakšpunkta nosacījumus ir tuvinājusi Publisko iepirkumu likuma 39.[2]panta pirmās daļas būtībai.

[6.2] Pasūtītāja jau 2014.gada 11.novembrī ir skaidri un izsmeļoši norādījusi, kādos gadījumos tā uzskatīs, ka pieredze nav pozitīva. SIA „Anidax"

nelūdza sniegt papildu paskaidrojumus par nolikuma prasībām, tātad tā šīs prasības izprata.

[6.3] 2014.gada 4.decembra atbilde citam pretendentam (SIA „Stiga RM"), kas pēc būtības nemaina nolikuma prasības, nav uzskatāma par nolikuma grozījumiem. Turklāt par šo jautājumu lietā nav strīda.

[6.4] No SIA „Anidax" objektīvi varēja prasīt, lai tā saskatītu ierobežojošus šķēršļus atbilstoša piedāvājuma iesniegšanai. 2014.gada 11.novembrī sniegtā atbilde vienozīmīgi apliecināja: ja atsauksme tiks pieprasīta valsts AS „Latvijas Valsts meži", tad tiem pretendentiem, kuriem valsts AS „Latvijas Valsts meži", konstatējot līguma par kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu noteikumu pārkāpumu, ir izslēgusi kokvedēja sastāvu, netiks sniegta pozitīva atsauksme par kvalitatīvu pakalpojumu. Valsts AS „Latvijas Valsts meži" ir tiesības SIA „Anidax" izsniegtajā atsauksmē norādīt, ka pakalpojumi nav sniegti noteiktā kvalitātē, pamatojoties uz būtiskiem pārkāpumiem 2013.gada 23.septembra līguma izpildē.

[7] Pieteicēja paskaidrojumos kasācijas sūdzību neatzīst un norāda turpmāk minēto.

[7.1] Kasācijas instances tiesas kompetencē nav pierādījumu pārvērtēšana un lietas faktisko apstākļu nodibināšana. Administratīvā rajona tiesa spriedumā ir novērtējusi pierādījumus un būtiskos lietas apstākļus, proti, ka nolikuma prasības varēja apstrīdēt līdz 2014.gada 7.decembrim, nolikuma prasības izskaidrotas 2014.gada 11.novembrī un ieinteresētajiem piegādātājiem bija pietiekami daudz laika prasību apstrīdēšanai.

[7.2] Tiesa pamatoti nav izteikusies par 2014.gada 4.decembrī sniegto pasūtītājas atbildi, jo tā nekādi nav ietekmējusi lietas būtiskos apstākļus, proti, ka nolikuma prasības izskaidrotas 2014.gada 11.novembra sanāksmē.

[7.3] Iepirkuma nolikuma 4.2.6.apakšpunkts ir pamatots un atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 57.panta 4.punkta „g" apakšpunktam.

Motīvu daļa

[8] Iepirkumu uzraudzības birojam vispārīgi saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 83.[1]panta pirmās daļas 1.punktu ir pamats atstāt bez izskatīšanas sūdzību par atklāta konkursa nolikuma prasībām, ja tā iesniegta, neievērojot minētā likuma 83.panta trešās daļas 1.punktā noteikto termiņu, tas ir, vēlāk kā 10 dienas pirms tam, kad beidzas piedāvājumu iesniegšanas termiņš.

Tomēr jāpatur prātā, ka atsevišķos gadījumos iebildumu neizteikšana pret nolikuma prasībām jau konkursa norises laikā tomēr nav šķērslis izteikt šādus iebildumus strīdā par iepirkuma rezultātiem. Proti, ja ir strīds, vai jau piedāvājumu iesniegšanas laikā, ievērojot šā noteikuma iespējamo interpretāciju, no pretendenta objektīvi varēja prasīt, lai tas saskatītu ierobežojošus šķēršļus atbilstoša piedāvājuma iesniegšanai (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.SKA-52/2014 10.punktu. 2015.gada 24.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-456/2015 9.punktu*).

[9] Pirmās instances tiesas secinājums, ka pretendentiem nolikuma prasības izskaidrotas 2014.gada 11.novembrī un tādēļ tās bija iespējams apstrīdēt likumā noteiktajā termiņā, nav balstīts pienācīgā lietas apstākļu novērtējumā. Tiesa nav izvērtējusi nolikuma prasības kopsakarā ar abiem vēlāk sniegtajiem pasūtītājas skaidrojumiem un citām nolikuma prasībām.

[10] Nolikuma 4.1.6.apakšpunktā ir paredzēts, ka pretendentam pēdējo 12 mēnešu laikā līdz konkursa izsludināšanas dienai ir jābūt pozitīvai pieredzei kvalitatīvu kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanā vismaz 14 500 kubikmetru apjomā uz katru piedāvājumā iekļauto kokvedēju sastāvu.

Nolikuma 4.2.6.apakšpunkā paredzēts, ka ir jābūt pasūtītājas vai vismaz viena cita uzņēmuma pozitīvai atsauksmei, kas sagatavota, izmantojot nolikuma 6.pielikuma formu par kvalitatīvi sniegtiem kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumiem nolikuma 4.1.6.apakšpunktā norādītajā apjomā. Atsauksmes ar negatīvu raksturu par nekvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu, nepilnīgas atsauksmes, kā arī atsauksmes, kuras nebūs sagatavotas, izmantojot nolikuma 6.pielikuma formu, netiks izskatītas un tiks uzskatītas par nederīgām.

Nolikuma 6.pielikumā ir atsauksmes forma, kurā atsauksmes sniedzējam ar „jā" vai „nē" jāatbild, vai apaļie kokmateriāli gala patērētājiem piegādāti noteiktā kvalitātē, noteiktā apjomā un noteiktā termiņā.

[11] Ieinteresēto piegādātāju sanāksmē 2014.gada 11.novembrī uzdots jautājums, ko nolikuma 4.1.6.apakšpunkta izpratnē nozīmē pozitīva pieredze un kas tieši tiks vērtēts.

Pasūtītāja sniedza atbildi, ka konkursa nolikuma 6.pielikumā paredzēts, ka atsauksmes devējs norāda, vai pakalpojumi sniegti noteiktā kvalitātē, noteiktā apjomā un noteiktā termiņā. Atsauksmes devēja kompetencē ir izvērtēt pārvadātāja sniegto pakalpojumu kvalitāti un sniegt atbilstošu atsauksmi. Atbildē arī norādīts: ja atsauksme tiks prasīta valsts AS „Latvijas Valsts meži", tā uzskatīs, ka pārvadātājs nav sniedzis kvalitatīvus pakalpojumus, ja ar pārvadātāju noteiktā periodā ir izbeigts līgums par kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu, no līguma par kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu ir izslēgts kokvedēja sastāvs vai pārvadātājs nav ievērojis citus būtiskus līguma noteikumus.

Tātad skaidrojumā vispārīgi norādīts uz atsauksmes sniedzēja kompetenci novērtēt pakalpojumu kvalitāti, kā arī paskaidrots, ko valsts AS „Latvijas Valsts meži" *kā atsauksmes sniedzēja* uzskatīs par nekvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu.

Tiesa nav izvērtējusi, vai SIA „Anidax" objektīvi varēja rasties pārliecība par to, kā atsauksme kopumā tiks vērtēta, ņemot vērā to, kādā formā prasīts sniegt atsauksmi (jānovērtē trīs dažādi pakalpojumu kvalitātes aspekti – kvalitāte, piegādes termiņš un apjoms) un to, kā valsts AS „Latvijas Valsts meži" paredzējusi novērtēt tai sniegtos pakalpojumus (tie bijuši nekvalitatīvi, ja no līguma par kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu ir izslēgts kokvedēja sastāvs).

Turklāt saskaņā ar nolikumā minētajiem izslēgšanas nosacījumiem (nolikuma 3.1.3.apakšpunkts) un par tiem sniegto pasūtītājas skaidrojumu (lietas 1.sēj. 67.lapa), pretendentus nebija paredzēts izslēgt no iepirkuma uz tā pamata, ka tiem līguma kvalitatīvas neizpildes dēļ no līguma izslēgts kokvedējs. Arī šis aspekts būtu ņemams vērā, pārbaudot, vai pretendentiem objektīvi bija saprotams, ka potenciāla negatīva atsauksme kokvedēja sastāva izslēgšanas dēļ varētu novest pie atsauksmes negatīva novērtējuma kopumā un secīgi – pretendentu izslēgšanas no dalības iepirkumā.

[12] No lietas materiāliem izriet, ka 2014.gada 4.decembrī notika pasūtītājas iepirkuma komisijas sēde, kurā izskatīti ieinteresēto piegādātāju jautājumi. Komisijai tika uzdots jautājums, vai uz trīsgadīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var pretendēt, ja atsauksmē par pakalpojumu kvalitāti norādīta viena negatīva atbilde no trim prasītajām.

Komisija sniegusi atbildi, ka saskaņā ar iepirkuma nolikuma 4.2.6.apakšpunktu atsauksmes ar negatīvu raksturu par nekvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu netiks izskatītas un tiks uzskatītas par nederīgām, līdz ar to, ja atsauksmē būs kaut viens "nē", iepirkuma komisija uzskatīs, ka pretendents nav sniedzis kvalitatīvus kokmateriālu pārvadājumus, un šāds pretendents nevarēs pretendēt uz trīsgadīgā iepirkuma līguma slēgšanu. (*sk. iepirkuma komisijas sēdes protokolu lietas 1.sēj. 69.lp.*).

Tiesa šo skaidrojumu spriedumā vispār nav vērtējusi, lai gan SIA „Anidax" sūdzība Iepirkumu uzraudzības birojam saturēja iebildumus pret

nolikuma prasībām, balstoties tieši uz šo otro skaidrojumu. Tiesa nav pārbaudījusi, vai pretendentiem jau 2014.gada 11.novembrī (ko tiesa uzskatījusi par datumu, kad pretendentiem nolikuma prasības kļuva pilnībā saprotamas) pretendenti objektīvi varēja saprast, ka atsauksme, kurā attiecībā uz vienu no trim pakalpojumu sniegšanas kvalitātes aspektiem norādīts negatīvs vērtējums, iepirkumā tiks novērtēta kā negatīva kopumā. Proti, ka par pozitīvu pieredzi nolikuma 4.1.6.apakšpunkta izpratnē tiks uzskatīta tikai tāda pieredze, kura atsauksmē visās trīs sadaļās novērtēta pozitīvi.

[13] Ievērojot minēto, pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams un lieta nosūtāma pirmās instances tiesai jaunai izskatīšanai.

[14] Biroja kasācijas sūdzības argumenti, kā arī pasūtītājas un pieteicējas paskaidrojumos paustie argumenti attiecībā uz to, vai pasūtītāja nolikumā vispār drīkstēja iekļaut attiecīgās nolikuma prasības, attiecas uz biroja lēmuma pamatojumu. Tā kā rajona tiesa biroja lēmuma pamatojumu pēc būtības nav vērtējusi, arī Augstākajai tiesai šobrīd nav pamata pievērsties minētajam jautājumam. Minētajiem argumentiem var būt nozīme lietas jaunā izskatīšanā rajona tiesā, ja tiesa secinās, ka birojam bija pamats izskatīt SIA „Anidax" sūdzību pēc būtības.

[15] Pārsūdzētais biroja lēmums pieņemts, izskatot SIA „Anidax" sūdzību, un ir saskatāma SIA „Anidax" tiesiskā interese lēmuma atstāšanā spēkā, taču minētā persona lietā nav pieaicināta kā trešā persona. Par lietā pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā ierosinātas arī citas administratīvās lietas, un tajās Augstākā tiesa atzinusi, ka SIA „Anidax" atbilst trešās personas pazīmēm un ir pieaicināma lietā trešās personas statusā (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 6.jūnija lēmumu lietā Nr.SKA-570/2016, 2016.gada 6.aprīļa lēmumu lietā Nr.SKA-797/2016*).

Turklāt, ievērojot, ka par viena un tā paša lēmuma atcelšanu ierosinātas vairākas administratīvās lietas, efektīvākai lietu izskatīšanai būtu apsverama iespēja apvienot šīs lietas vienā tiesvedībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 2.punktu, 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu un nosūtīt lietu Administratīvajai rajona tiesai jaunai izskatīšanai.

Atmaksāt Iepirkumu uzraudzības birojam drošības naudu 71,14 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese R.Vīduša
Tiesnese J.Briede
Tiesnese I.Skultāne